

נסורת הש"ס

6 (ולכל הנה, ב) ב"ק ד"ג, 7 (ותפסתי פ"ג, 8) (וישתי ס"ה).

הנהרות הב"ח

6 (ב) בשנתה אף נחשב עשה כן וכו' ר"ח כחול עשה אף כן.

הנהרות הגר"א

14 (א) בשנתה מפני כבוד המדות, נמקח:

לעזי רש"י

אשקומו"א, ק"ג, אאורש"ר (אדורש"ר), לחיות.

מוכף רש"י

שוקל אדם בשר כנגד הכלי, טעם המוכר כשר כמקל, א"ש"פ שסור לשקול ולשקל דייט מעשה חול, מותר הוא לשקול כנגד הכלי, וכנגד הקופיץ, ספן גדול שקולו כן כשר, דלמא שני ולא חי מעשה חול (ועי' ח"ב, א"ן משגיחין, א"ן משגיחין וכו'), בורות שיחין ומערות, להכניס בהן מים לשתות, רבי דבנ הלך ללוי ויהי מן הגוליס (ב"ב ט"ז).

רבינו חננאל

בסורא אמרי כי הוה ט"ו, פירוש גותן ליה כי תרעא, ורוא דבר ירדע באותו מקום, ולוה סלנו תרעא, ובישר היו אומרים כי חלקא ופלגו חלקא, וכן אויאי וכן ריבועא כולן שם אווחו כלי הדיע במתוסא (פ"ג) אומר אדם לחבירו ביום טוב מלא לי כלי או אכל לא במידה ב"י, אוקמה שמואל הא דתנן מלא לי כלי זה אע"פ שסביל מידה יודעה, הוה כלי שסביל קפוי הוה עשיר להשתמש בו בביתו, אבל לא במידה, אבל בו לבני אדם שאינו עשיר להשתמש בו אלא למדור כלבו, כגון קפוי שהוא עשיר למדור בו למכירה ולקנייה אילו דבוי ת"ק, ואתא רבי יהודה למימר אפילו כלי העשיר להשתמש בו, כיון שסביל מידה יודעה אסור למלאוהו ולתת אותו לחבירו ביו"ט, שנמצא כאלו מודד ומוכר לו, ואקשין וכו' ר' יהודה תמיה כשהתחיל י"ט

אין צדין פרק שלישי ביצה

כ"ט

במדה ומכר ממנה עד שמכר חשבונו נמלא כל הנוטר בחזית על ידי צדדין שהתחייב היין כשמואלו ומעלה אוסיה אישקומ"א בלע"ז ואין המדה מלאה והן נקראין צדדין לפי שמכרין אותן כששנתה אי נמי על דקלשי וחיגי ושמן י"ב צדדין מפני שמודבק בשולי המדה ובדפנותיה וצדין שכימי צדדין ולא בשמן: ומכריו כנסו כו'. כלפרישית

בצדדין: לפני הנוטרים של הקדש לעשות בהן לרבי הקדש אם ירצו. והם לא הקדישו כצדדין אלא יובלין להקדיש עליהם שלהם אי נמי יובלין הוה ליה גזל בעולה: אמרו להם חכמים א"ן אסו זקוקין לכך. הואיל ומתחלה ל"ן נתינתם לגזול שהלקוחות מוחלין על ידי טרדן ומרווחתם שאינם יכולין לנשות עד וידעי וקא ממלי: אף אנו אין רלוננו לכך. ליה ליהנות משל אחרים: אמרו להם. חכמים א"כ אין לנכס לעשות הקדש אלא לעשות בהן לרבי רביס שהרי משל רביס היה ויהי הנכסלים מהן: ואין יודע למי הוה. שגזל אנשים הרבה: שיזין ומעוהו. שמתכנסין בהן מים ושומין מהן. ובי"ק ודף ג':

מפרש מאי צור ומאי שיה ומאי מערה: ארבעים. ההנהיג ומטייל עמו במנזרות העיר: לא ימדוד אדם קב שגוריון. אפילו יתן לבהמתו שגאה כמודד למכור: אכל קודר הוא. בקב עצמו נוקב ככרי וממלאו שלא מדרך מדה לתת צדו לתוכו: קודר. לשון נוקב: נתפסו. במשל קדרות נמי קרוי נתפסו: יקדיה. ישיבף אלוש"ר בלע"ז: צדין יפה. שיעור חלה אחד מ"ד לכהן וכשאינה יודעת מדת עיסתה היא מקמלת ואומרת אין כאן כל כך אכל כשיודעת מדת עיסתה יודעת מה מפרש ועיניה יפה זה: תנא דבי שמואל. בתוספתא שסדר שמואל מתנאים שפניו כמו שסדרו רבי חייל ורבי אושעיא וכו' שמואל אסור. והוא שנה במשנתו מותר שמואל כשמעמיה דלמך אסור הלכה למעשה אתה לאשמועינן שהבא לשאלו הלכה לעשות מעשה מורין לו אסור ואי מוין איניש דעביד לא מחיין צדיה דהלכה דמוך ואין מורין כן: אין

בסורא אמרי. דרך לומר לטובת מן לי מרעא או פלג מרעא ויבגרש אמרי חלקא או פלג חלקא ובפומבדיתא אמרי אחיא. כל הטבחין היו מנתחין בהמותיהם כשבו כך וכן נמחיס מן הכהנה ולאותן הנמחיס קרו להו כסורא מרעא ויבגרש חלקא ובפומבדיתא אחיא ויבגרש פקוד

ר"בסורא אמרי תרעא ופלגו תרעא בנרש אמרי חלקא ופלגו חלקא בפומבדיתא אמרי אויאי ופלגו אויאי בנהר פקוד ובמתא מחסיא אמרי רבועא ופלגו רבועא: אומר אדם לחברו מלא לי כלי זה אכל לא במידה ר' יהודה ואמר אם היה כלי של מדה לא ימלאנו מעשה באבא שאול בן במנית שהיה ממלא מדותיו מערב יו"ט ונותנין ללקוחות ביו"ט אבא שאול אומר אף כמועד 6) עושה כן 14) מפני ברורי המדות וחכמים אומרים אף בחול עושה כן מפני מצוי המדות: ג"מ מאי אבל לא במדה אמר רב יהודה אמר שמואל אבל לא בכלי המיוחד למדה אבל כלי העומד למדה ימלאנו ואתא ר' יהודה למימר אפילו כלי העומד למדה לא ימלאנו אלמא גבי שמחת יום טוב ר' יהודה לחומרא ורבנן לקולא והא אפכא שמעינן להו דתנן ר' יהודה אמר שוקל אדם בשר כנגד הכלי וכנגד הקופיץ וחכמים אומרים אין משגיחין בכף מאונים כל עיקר אלמא ר' יהודה לקולא ורבנן לחומרא קשיא דר' יהודה אדר' יהודה לא קשיא התם בשאינו עומד למדה הכא בעומד למדה דרבנן אדרבנן נמי לא קשיא התם קא עביד כדעבדין בחול הכא לא קא עביד כדעבדין בחול רבא אמר מאי אבל לא במדה ישאל יוכור לו שם מדה אבל כלי המיוחד למדה ימלאנו ואתא ר' יהודה למימר כלי המיוחד למדה לא ימלאנו אלמא גבי שמחת יום טוב רבי יהודה לחומרא ורבנן לקולא והא אפכא שמעינן להו דתנן רבי יהודה אמר שוקל אדם בשר כנגד הכלי וכנגד הקופיץ וחכמים אומרים אין משגיחין בכף מאונים כל עיקר אלמא ר' יהודה לקולא ורבנן לחומרא קשיא דר' יהודה אדר' יהודה קשיא דרבנן אדרבנן דר' יהודה אדר' יהודה ל"ק התם בשאינו מיוחד למדה הכא מיוחד למדה דרבנן אדרבנן נמי לא קשיא התם

קא עביד כדעבדין בחול הכא לא קעביד כדעבדין בחול העבדי איניש דמקרי חמרא במנא דכילא ושתו: מעשה באבא שאול בן במנית: תנא אף כמועד עושה כן מפני בטול בית המדרש תנו רבנן הוא כנס שלש מאות גרבי יין מברורי המדות וחבריו כנסו שלש מאות גרבי שמן ממצוי המדות והביאום לפני הנוטרים לירושלים אמרו להם אי אתם זקוקים לכך אמרו להם אף אנו אין רצוננו בכך אמרו להם הואיל והחמרתם על עצמכם עשו מהם צרכי רבים דתניא ג' גזל ואינו יודע למי גזל יעשה בהם צרכי רבים מאי ניהו אמר רב חסדא בורות שיחין ומערות אדרביה רב חסדא לרבנא עוקבא ודרש י"ל לא ימדוד אדם שעורים ויתן לפני בהמתו ביו"ט אבל קודר הוא קב או קבים ונותן לפני בהמתו ואינו חושש והנהתום מודד תבלין ונותן לתוך קדרתו כדי שלא יקדיח בתבשילו אמר רב רימיה בר אבא אמר רב מודדת אשה קמח ביו"ט ונותנת לתוך עיסתה כדי שתחול חלה בעין יפה ושמואל אמר יאסור והא תנא דבי שמואל מותר אמר אביי השתא דאמר שמואל אסור ותנא דבי שמואל מותר שמואל

עין משפט

ר' מ"י פ"ד מהל' יו"ט הלכה כה סמך לזין ע"ה טו"ע א"ח ס"מ חק ספ"ה א' כו ב ג מ"י ט"ס ש"ס טו"ע א"ח ס"מ חק ספ"ה ג וימתן ס"ב ספ"ה א' ד (טו"ע מ"מ ס"מ ספ"ה א') מ"ה ה מ"י ט"ס הלכה כה סמך ש"ס טו"ע א"ח ס"מ חק ספ"ה ד וימתן ס"ב ספ"ה א' מ"ו ו מ"י וימתן ס"ב ספ"ה א' מ"ז ט"ס ח"ה ס"מ חק ספ"ה ד' ז מ"י וימתן ס"ב טו"ע א"ח ס"מ חק ספ"ה א' 6

רבינו חננאל

ירבנן (מקילין), והא אפכא שמעינן להו, דתנן רבי יהודה אומר שוקל אדם בשר כנגד הכלי כו', ופיקדון דרבי יהודה ארבי יהודה לא קשיא, התם בבלי שאינו עומד במשקל יודע לפיכך מותר, הבא למלאות ולתת לו ככלי העומד למדה יודעה יאסור, לרבנן נמי דאמרין אין משגיחין בכף מאונים כל עיקר, משום שיש עושה חול וישוקל במאונים שבביל כך אסור, אבל הכא עמיס שנתן אדם יין בכלי של מדה ושוחה וליכין מותר, ובה אמר ובלבד שלא יסבור לו סכום מדה, מעשה באבא שאול בן במנית שהיה ממלא מדותיו מערב יו"ט כו', וחכמים אומרים אף בחול עושים כן מפני מצוי המדות, תנא הוא כנסו ש' גרבי יין כו', ואסיקנא יעשה בהן צרכי צבור, דתניא גזל ואינו יודע למי גזל, י"ק יעשה בהן צרכי צבור, אילו היה צרכי צבור בורות שיחין ומערות, יושלמו ר' אלעזר אסור לניערא בר חמא מלא לי ריזין מנא ולמחר אגן מכלין ליה, אדרביה רב חסדא, כלומר שם דבריו בדין לרבנא עוקבא, ודרש לא ימדוד אדם שעורים ויתן לפני בהמתו, א"א אכל באימר קב או קבים ואינו חושש משום מידה, אמר רב מודדת אשה קמח ללוש בו, דכיון דירעה דלישה חששת רבועי ועוד לו חסכת כדי שתחול חלה בעין יפה, ושמואל אמר אסור, ואפקא אביי ואמר השתא דתנא דבי שמואל מותר ואמר שמואל אסור

א' לוי ל"ל אכל לטול בלחמך ק"ג א' קיס מותר ואיני חושש כו'.

כ' א"ט מ"ק א"ל"ג ל"ל ועד היא חסכת לטול חלה וכו'.